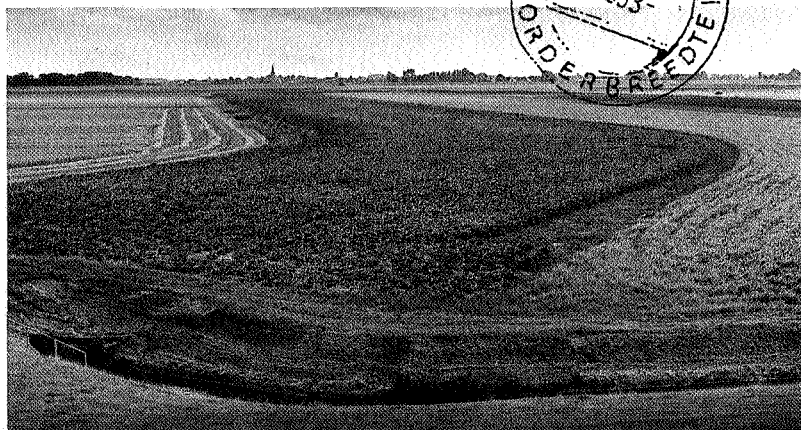

Doodzonde

Oude dijken verdwijnen toch

De 19e eeuwse slaperdijk tussen de Negenboerenpolder en de Bokumer-Ikempolder enerzijds en de Julianapolder en de Zevenboerenpolder anderzijds is geheel afgegraven. Deze afgraving is weer een duidelijk voorbeeld van het ruimen van een in onbruik geraakt landschapselement. En weer wordt een stuk cultuurgoed wat geen functie meer heeft opgeofferd aan de belangen van de landbouw.

Oude Groninger dijken zijn alleen waardevol... als ze te zien zijn. Deze vreemde konstatering lijkt van toepassing op het provinciaal dijkenbeleid van Groningen. Hoewel dit beleid als uitgangspunt heeft dat cultuurhistorisch en landschappelijk waardevolle dijken, met daarmee samenhangende elementen, zoveel mogelijk moeten worden behouden, is er weer een dijk verdwenen. En dat terwijl de nota's Oude Groninger Dijken deel I en II duidelijke taal spreken: *'Slaperdijken hebben cultuurhistorische waarde, omdat ze de ontstaansgeschiedenis van het kustpoldergebied op nog herkenbare wijze weerspiegelen. Ook zijn ze veelal van landschappelijke waarde. Daarom zullen aanpassingen slechts op heel*

Huidige situatie, op de achtergrond de spitse kerktoren van Kloosterburen

beperkte schaal worden toegestaan'. Maar zoals zo vaak is nu-net in dit geval sprake van de spreekwoordelijke uitzondering. De dijk, waarop deze aanvraag tot ontgronding betrekking heeft, kon volgens de nota worden afgegraven, omdat de dijk vanaf de openbare weg nergens is te zien, waardoor hij landschappelijk van geringere waarde is dan de meeste andere dijken. Beleid anno 1993.

Moderne boeren en oude dijken

Die oude dijken zijn natuurlijk lastig. Menige boer zou graag tot ontgronding overgaan. Ook in dit geval is natuurlijk duidelijk dat de dijk geen waterkerende functie meer heeft, de betreffende landbouwer de dijk niet veilig kan bewerken en het vervoer van en naar de achterliggende percelen over deze dijk aanleiding geeft tot onveilige situaties. Volgens de betreffende boer pasten de dijk en het oostelijk ervan gelegen perceel niet in de bedrijfsvoering en die zijn vrijwel uitsluitend

Kaartje met de oude dijk

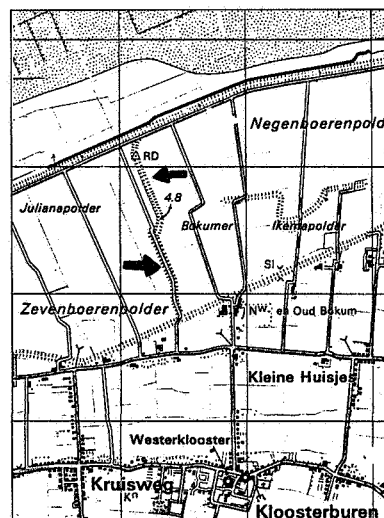
geschikt voor beweiding. Hiervoor moeten schapen worden gehouden, en dat is naar zijn zeggen slecht te combineren met het intensieve akkerbouwbedrijf (pootaardappelen). Daarenboven is beweiding onrendabel. Volgens de aanvrager kan het perceel nu na de verlaging van de dijk efficiënt worden gebruikt en wordt het meegenomen in de normale bedrijfsvoering, ondermeer als bouwland. Door de ontgronding is de bereikbaarheid van de achterliggende percelen sterk verbeterd. Moderne boeren en oude dijken gaan niet samen.

Het voorstel

De kruin van de dijk is afgegraven en met de vrijkomende grond is de sloot aan de westzijde van de dijk gedempt. De taluds van het resterende dijkijschaam zijn verder afgevlakt, zodat het geheel te bewerken is met normale landbouwwerktuigen. De dijk is zodanig verlaagd, dat het restant nu een hoogte heeft van ongeveer 1 meter boven maaiveld. De dobbe ten oosten van de dijk is in stand gebleven en is uitgebaggerd.

Bezwaren

De Milieufederatie Groningen reageerde boos. Zij heeft grote bezwaren vanwege de grote cultuurhistorische, landschappelijke en ecologische waarden

van de dijk. De Provinciale VVV steunde de Milieufederatie, omdat slaperdijken een belangrijke toeristische waarde betekenen voor de streek. De argumenten van de aanvrager - perceelsvergroting en inkomstenverbetering - moeten ernstig in twijfel worden getrokken. Het belang van deze dijk als landschappelijke en natuurlijke verrijking van de streek steeg boven het individuele boerenbelang uit. In plaats van goedkeuring van de aanvraag had de Provincie er beter aan gedaan te onderzoeken, in hoeverre de boeren, die in hun bedrijfsvoering werden gehinderd door de aanwezigheid van dijken, in aanmerking kunnen komen voor een vergoeding vanuit de zogenaamde Bergboerenregeling.

Het argument van de provincie dat de landschappelijke waarde van de dijk gering was - hij was niet te zien vanaf de openbare weg - is grote onzin. Daarbij komt dat langs de zeedijk een fietsroute en een langeafstandswandelroute lopen. De bovengenoemde slaperdijk was vanaf de zeedijk duidelijk te zien en was een markant stuk van het landschap wegens zijn noord-zuid gerichtheid en het gave karakter.

Verder vormde de dijk een belangrijk groen lint in een landschap dat buiten de dijken weinig natuurwaarden heeft. De dijk maakte door zijn lintvormige karakter deel uit van de infrastructuur voor diverse planten, vogels, vlinders en andere insecten. Verder kan men nog wijzen op het gegeven dat afgraven van de dijk in strijd was met het bestemmingsplan buitengebied van de voormalige gemeente Kloosterburen. Op grond van dit bestemmingsplan kunnen burgemeester en wethouders vrijstelling verlenen van het voorschrift dat de dijk slechts overeenkomstig de voorschriften mag worden gebruikt. Een dergelijke vrijstelling kan worden verleend *'indien strikte toepassing ervan leidt tot een beperking van het meest doelmatige gebruik, die niet door dringende redenen wordt gerechtvaardigd'*. Zij vond dergelijke dringende redenen niet aanwezig.

En de Provincie?

In een ambtelijk schrijven reageerde de Provincie op de bezwaren: *'De dijk heeft een geringe landschappelijke waarde. Hij kan aanleiding geven tot onveilige situaties, een zwaarwegend argument aangezien de*

De pijltjes geven de ligging van de oude dijk

dijk tevens wordt gebruikt voor de ontsluiting van de achterliggende percelen. Daarnaast past het houden van schapen slecht in de op intensieve akkerbouw gerichte bedrijfsvoering'. Alsof de betreffende boer het stuk zelf geschreven heeft. Daarenboven kon de Provincie het standpunt van de VVV over de toeristische waarde van deze dijk niet delen. Aangezien de dijk vanaf de openbare weg niet is te zien, is deze waarde volgens de Provincie beperkt. De Provincie besluit haar betoog met de volgende woorden: *'Dat afgraven van deze dijk kan worden toegestaan is één van de weinige uitzonderingen op de regel'*.

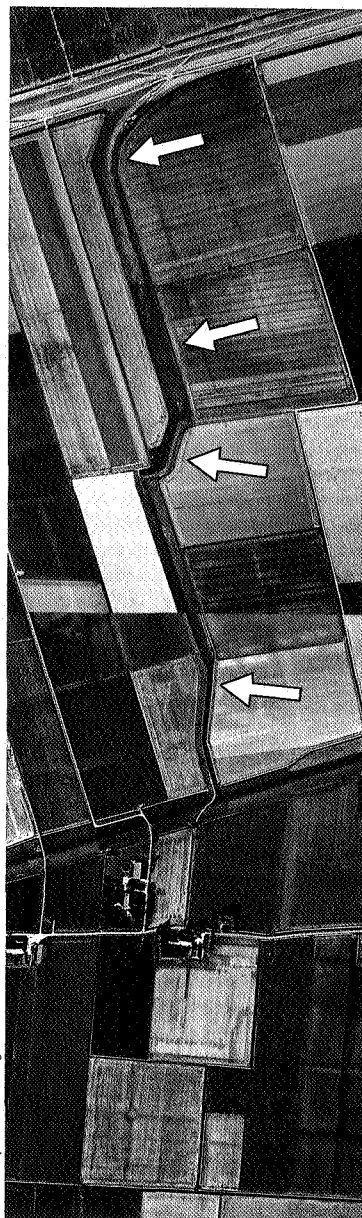
Het ontkruide dijklijk

Wat ons nu nog rest is een dijklichaam met een minimale kruinhoogte van 1,50 meter ten opzichte van het aangrenzende maaiveld. De nieuwe taluds mogen nergens flauwer zijn dan 1:10. Het dijktracé moet na beëindiging van de werkzaamheden duidelijk herkenbaar in het landschap aanwezig zijn en blijven. Daarvoor moeten de genoemde hoogte en taluds worden gehandhaafd.

Mogen wij nu konkluderen dat dit dijktracé een historisch landschapselement was dat zijn functie heeft verloren en dat de dijk hierom opgeofferd mocht worden aan de belangen van de landbouw. Mogen wij voorts tot de onthutsende konklusie komen dat de Provincie niet in staat was om dit element een nieuwe functie te geven bijvoorbeeld met een recreatieve of ecologische invulling. Dan kunnen wij wederom constateren dat gebrek aan bestuurlijke visie en creativiteit heeft geleid tot verdere afbraak van een belangrijk en waardevol landschap. Doodzonde.

Redactie Noorderbreedte (WF)

De rubriek Doodzonde wil in de komende tijd graag extra aandacht aan ongelukkige landschappelijke ingrepen in Friesland. De redactie vraagt daarom haar Friese lezers nadrukkelijk om zo'n klein voorval met verstrekkende gevolgen aan te kaarten

Dienst R.O provincie Groningen